

**Katedra filozofie FFUP
Hodnocení magisterské DP**

Jméno studenta	Bc. Markéta Blažková					
Název práce	Proměny afrického myšlení: Leopold Sedar Senghor					
Hodnotil	jméno				datum	
Vedoucí práce	PhDr. Jozef Matula, PhD.				31.5.2012	
Stupeň hodnocení (označte „X“)	A = 1	B = 1,5	C = 2	D = 2,5	E = 3	F = 4
		x				

Podrobné hodnocení práce

Hodnocení (+)	Stupnice						Hodnocení (-)
	A	B	C	D	E	F	
1. Probíhaly pravidelné konzultace	x						1. Konzultace neproběhly
2. Znalost literatury k tématu		x					2. Neznalost literatury k tématu
3. Dostatečný počet použitých relevantních zdrojů		x					3. Nedostatečný počet relevantních zdrojů
4. Dostatečný počet odkazů	x						4. Nedostatečný počet odkazů
5. Dobrá struktura práce a formální správnost			x				5. Špatná struktura práce a formální nesprávnost
6. Dobrá logická výstavba textu		x					6. Špatná logická výstavba textu
7. Dobrý úvod	x						7. Nedostatečný úvod
8. Kriticky hodnotí zdroje			x				8. Nehodnotí použité zdroje
9. Obsahuje analýzu problému		x					9. Nevykazuje analytické schopnosti
10. Zřetelná metodologie		x					10. Bez metodologického ukotvení
11. Ucelený závěr	x						11. Nedostatečný závěr
12. Správně vedený vědecký aparát			x				12. Nesprávně vedený vědecký aparát
13. Kvalitní jazykové podání (stylistika a gramatika)			x				13. Špatné jazykové podání
14. Přílohy (nepovinné)							

Práce byla zkontrolována v systému **STAG theses.cz** proti plagiátorství se závěrem:

práce není plagiát –práce je plagiát.

Slovní hodnocení:

Bc. Markéta Blažková si zvolila pre svoju diplomovú prácu veľmi náročnú tému, s ktorou sa vzhľadom k rozsahu práce vysporiadala dobre. Pokúsila sa o analýzu diela afrického mysliteľa, básnika a politika Léopolda Sédara Senghora, ktorý je v našom kultúrnom a geografickom priestore neznámym autorom.

Diplomantka si uvedomuje problematiku interpretáciu afrického myslenia a preto venuje v prvej kapitole veľkú pozornosť súčasnej západnej diskusii o povahe afrického myslenia (str. 7-14). Všetkým nepochopenie, stereotypy a predsudky k forme, jazyku a obsahu africkej filozofie. Zo strany autorky sa jedná o obhajobu špecifického afrického typu myslenia a zároveň je poukazom na to, že porozumenie afrického myslenia vyžaduje dialóg, v ktorom sa zúčastnené strany budú snažiť o vzájomné „naslouchání“. Nejedná sa iba o osobne pranie autorky, ale svoje argument opiera o súčasné odborné authority, ktoré sa africkou filozofiou intenzívne zaoberajú (K. Wiredu, P.H. Coetzee, A.P.J. Roux, J.A.I. Bewaji, B. Hallen). Touto časťou diplomovej práce si autorka vytvorila dobré predpoklady pre hlbšiu analýzu afrického filozofa.

Katedra filozofie FFUP Hodnocení magisterské DP

Nasledující dvě kapitoly, II. *Africké školy a myšlení* a III. *Hnutí Negritúde*, sú osvetlením základných filozofických prúdov na území afrického kontinentu a problémov klasifikácie filozofických škôl (str. 18-19: „ústní filosofie“, etnofilosofie, „lidová“ filosofie, „komunální“ filosofie, tradiční filosofie, psaná filosofie, současná filosofie, moderní filosofie, mudrcovská filosofie, nacionalisticko-ideologická filosofie; str. 20: „Pro některé africké filosofy je inspirativní fenomenologie či hermeneutická filosofie (předporozumění a pochopení je nám společné), pro jiné je významná analytická filosofie (nemožnost překladu, každý jazyk je specifický, stejně jako kultura“).

Podľa autorky Senghor stojí svojim konceptom *Negritúde* uprostred medzi dvoma tradíciami moderného afrického myslenia (str. 21: *Zatímco analytická tradice se snaží zachytit více problematiku analýz, písemnou tradici a tudíž modernitu, hermeneutika a fenomenologie se snaží zachytit příběhy, orální výklad a tradicionalitu. K první větví by se řadila škola profesionálních afrických filosofů, k druhé větví by více inklinovala etnofilosofie. Senghor stojí se svým konceptem Negritudé, inspirovaným Teilhardem, někde uprostřed...*“ Z tohoto dôvodu je špecifická pozornosť venovaná výkladu *Negritúde*, ktoré je kľúčové k porozumeniu Senghoroveho filozofického myslenia a jeho vzťahu k rôznym mysliteľom (Bergson, Marx, Sartre, Teilhard de Chardin). Pokúsila sa o zaujímavú a podnetnú analýzu hlavného predstaviteľa hnutia *Negritúde*, ktorého myslenie sa formovala na pozadí stretu koloniálneho a postkoloniálneho sveta.

Druhá polovica diplomovej práce (od. Strany 33-73) je vstupom do myšlienkového sveta senegalského filozofa. Autorka podala podrobný výklad vývoja Senghoroveho myslenia, ktorý vychádza z dobrého rozboru primárnych a sekundárnych prameňov. Kľúčovou prácou k porozumeniu Senghora je staršia práca Irvinga L. Markowitza „Léopold Sédar Senghor and the Politics of Negritude a Senghor“ (New York, 1969), z ktorej autorka vychádza.

Postava Léopolda S. Senghora je vykreslená na pozadí filozofických názorov Henriho Bergsona, Teilharda de Chardina a čiastočne Karla Marxa. Senghor je mysliteľom, ktorý usiluje o syntézu humanizmu, socializmu a univerzalizmu v nových podmienkach post-koloniálneho sveta a formuluje *Negritúde* ako pragmatickú ideológiu, ktorá by pomohla africkým národom aktívne participovať na myšlienke svetovému univerzalizmu (str 60). Podľa diplomantky, Senghorove snaha o syntézu afrického a európskeho myslenia vyznieva ako pokus o vytvorenie jednej veľkej civilizácie (tu zaznieva vplyv de Chardina a myšlienky univerzalizmu). Autorka vidí prínos Sengora v tom, že je mysliteľom kompromisov, syntézy a vzajomného porozumenia.

Autorka sa pokúsila o poukázať na vplyv Bergsona (kritika intelektualizmu, dominancia intuície, podpora vedy) a de Chardina (problém materializmu, význam ľudskej práce, univerzalizmus) na Senghorove vlastné koncepty, na jeho „prepojovanie kolonizujúcej a kolonizovanej kultúry“. Pre diplomantku je tak Senghorova reflexia západného a afrického myslenia možnosťou hlbšieho dialógu odlišných tradícií, ich vzajomného obohacovania. Jeho myslenie spojené s predovšetkým s francúzskou filozofickou tradíciou smeruje ku kritike individualizmu (str. 62: *Bergson, Teilhard de Chardin i Senghor se domnívají, že nastal čas, kdy je celý svět otevřen mnohem víc sjednocení, než individualitě. Senghor k tomu dodává, že právě Afričané nyní přicházejí s návrhem jak zabránit přílišnému individualismu...*str. 63: *Senghor, Bergson i Teilhard de Chardin mají v problematice budoucího lidstva velmi podobnou představu. Tato částečná izolace a hlavně individualismus a nedostatek svobody přinesl některým částem světa značné problémy nejen na úrovni národů a ras, ale také na úrovni jedinců.*). Domnievam sa, že Senghorove „spojenie“ Marxa s Teilhard de Chardinem je dôležité pre porozumenie post-koloniálneho vývoja afrického myslenia a preto sa diplomantka venuje vyjasneniu tohoto „spojenia“ (str. 63-69).

Kritické poznámky a otázky k diskusii:

Domievam sa, že sa diplomantke podarilo napísať zaujímavú prácu, ktorej problémom je formálne spracovanie. V hlavnom texte a v poznámkovom aparáte sa vyskutuje veľké množstvo preklepov (napr. pozn 4 a 16: Huntington, S.P.: Sřet civilizací: boj kultur a proměna svěového řádu... - preklep Hunington v bibliografii; pozn. 8: Bewaji, J. A. I.: LANGUAGE, CULURE, SCIENCE,

Katedra filozofie FFUP Hodnocení magisterské DP

TECHNOLOGY AND PHILOSOPHY – názov diela mal byť v kurzíve; pozn. 12: DeGraft-Johnson, J.C: Velikost a sláva Afriky; pozn.31: Člověk v tísní; pozn. 49: Gadhamerem; pozn. 84: Maurice Barrčseho; pozn. 99: Harwardské; pozn. 21, 25, 27, 40, 41, – názov diela; rôzne veľkosti fontov: napr. 63, 80, 189, 190, 194, 195, 199, 224, 231). Chýba číslovanie kapitol (str. 3).

Diplomantka uvádza filozofa Abraháma (str.46), ale chýba odkaz na jeho dielo v poznámke pod čiarou a v zozname literatúry (napr. pozn. 13: Gilson; pozn. 44: Geykey, pozn. 45: Serequeberhanem - autori niekedy chýbajú v bibliografii alebo v odkazoch na ich diela: napr. strana 16: Théophile Obenga, strana 17: Ordera Oruka, strana 18: P. Tempels apod.) Problematickým je niekedy i jazyk autorky, v ktorom sa odráža prílišný vplyv anglického jazyka (napr. *Berbers, non-africké, non-Afričané, filosofie Maya*) alebo esejistických štýl.

1. Aká je recepcia Senghora v súčasnom africkom myslení? Jedná sa o autora 60.rokov XX.storočia, do akej miery je rozvíjaná/obohacovaná alebo zatracovaná idea *Negritude* u moderných autorov? Myslím si, že by bolo dobré objasniť postoje kritikov Senghorovho myslenia. Africké reflexie jeho diela v minulosti alebo súčasnosti (ak nejaké sú) by umožnili lepší obraz filozofických trendov v Afrike.

2. Na strane 12 píše: „*Proces asimilace sice pozvedl společenskou skupinu koloniálních intelektuálů, kteří se stávali civilizovanými z potřeby, ale ta přišla spolu s ignorováním jejich kulturních kořenů a touhy převzít vlastní kulturu. Jejich odcizené vědomí jim dává touhu, aby byli přijati v západní kulturní společnosti. Otřesení tím, co zažili, například západní odmítavé vidění, zamítnutí afrického lidství, opomíjené lidství, tendovali k ambivalentnímu vztahu se západem: opozice a fascinace. To je základ civilizační mise Afriky. S touto historií je prakticky nemožné vzdorovat vyspělé společnosti, která stanovuje pravidla bez jakéhokoli ohledu na soupeře. Možnost uchopit filosofii skrz pravdy postavené na vědě, poezii, umění a politice, přesně to nabírá odpůrcům africké filosofie.*“ O akých odporcov sa jedná? Zaoberali sa niektorí zapadní myslitelia vážnejšie africkou filozofiou (okrem Sartra, na ktorého je upozornené v kontexte kapitoly *Negritude*)?

3. Mohla by diplomantka špecifikovať formuláciu v pozn:121 („*V konečném důsledku nemá Senghor nic proti moderním technologiím. Věda je mu spíš pomocníkem například pro pochopení Marxe.*“) a objasniť vplyv Marxovho myslenia? Nie je Jean-Paul Sartre dôležitejším mysliteľom k porozumeniu pojmu „odcizení“? Diplomantka upozorňuje na vplyv Marxovho a Sartrovho myslenia na formovanie Senghora, i keď sa v diplomovej práci venuje tejto problematike okrajovo. Myslím, že téma „afrického socializmu“ by sa mohla stať dobrým základom k ďalšiemu výskumu recepcie a kritiky marxizmu v Senghorovom diele.

4. Na strane 42-43 sa venuje problematike jazyka a píše o analytickej tradícii. Chápe Senghora ako „kompromistu“ (archaický pojem), ktorý stojí „*Přesně mezi striktností analytické filosofie a plností hermeneutiky.*“ (str.42). Ako je možné vybudovať systematickú filozofiu v afrických jazykoch, ktoré majú možno bohatý jazyk, ale chýbajú abstraktné pojmy?

Zaujímavý k diskusií na tému africkej filozofie a jazyka je názor súčasného afrického mysliteľa Fasiku Gbenga, ktorý píše: „*One of the vibrant topics of debate among African and non-African scholars in the 20th and 21st centuries centered on the existence of African philosophy. This debate has been described as unnecessary. What is necessary is, if African philosophy exists, we should show it, do it and write it rather than talking about it, or engaging in endless talks about it. A popular position on the debate is that what is expected to be shown, done and written is philosophy tailored along the stereotyped and paradigmatic sense peculiar to Western Philosophy. Interestingly, a non-African scholar, Barry Hallen argues that using the method of ordinary language philosophy, African philosophy is philosophy per se, and should be recognised as such.*“ (Fasiku Gbenga, „African philosophy and the method of ordinary language philosophy“, *African Journal of Political Science and International Relations* Vol. 2 (4), 2008, str. 85) Otázkou je, či je možné hovoriť o „africkej filozofii“, alebo skôr o analytickej, hermeneutickej, fenomenologickej, prípadne kresťanskej alebo islámskej filozofii v prostredí africkej inteligencie?

Katedra filozofie FFUP
Hodnocení magisterské DP

Obecne možno konštatovať, že filozofická tradícia afrického kontinentu je zatiaľ veľkou neznámou a to nielen pre našu filozofickú obec. Už z tohoto dôvodu je treba oceniť výber témy a odvahu autorky preniknúť do sveta filozofie významného post-koloniálneho mysliteľa. I keď sa nejedná o „mainstreamovú filozofiu“ je treba zdôrazniť, že diplomová práca je v tomto zmysle jedinečná.

I napriek určitým nedostatkom (preklepy, esejistický štýl) som presvedčený, že práca Bc. Markéty Blažkovej splňuje potrebné nároky kladené na diplomovú prácu. a doporučujem ju k obhajobe.
Hodnotenie: **B**

Dr. Jozef Matula, Ph.D.